

**Abraham and Millie Arbesfeld
Kollel and Midreshet Yom Rishon
Sunday Morning Learning Program for Men and Women**

W W W.KOLLELYOMRISHON.ORG
W W W.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

*Judaism's Unique
Concept of Freedom*

Generously Sponsored by Robyn and Shukie Grossman and Family

Rabbi Lord Jonathan Sacks
ט' ניסן תשע"ו • April 17, 2016

1.	<p>תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קטז עמוד א</p> <p>מתחיל בגנות ומסיים בשבח מאי בגנות? רב אמר: מתחלה עובדי עבודת גלולים היו אבותינו. [ושמואל] אמר: עבדים היינו.</p>
2.	<p>תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לד עמוד ב</p> <p>ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: כל הנביאים כולן לא נתנבאו אלא לימות המשיח, אבל לעולם הבא - עין לא ראתה אלהים זולתך. ופליגא דשמואל, דאמר שמואל: אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד, שנאמר: +דברים ט"ו+ כי לא יחדל אביון מקרב הארץ.</p>
3.	<p>דברים פרק ו</p> <p>כי ישאלך בנך למחר לאמר מה העדת והחקים והמשפטים אשר צוה יקוק אלהינו אתכם: ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו יקוק ממצרים ביד חזקה:</p>
4.	<p>יהושע פרק כד</p> <p>(א) ויאסף יהושע את כל שבטי ישראל שכמה ויקרא לזקני ישראל ולראשי ולשפטי ולשטריו ויתיצבו לפני האלהים:</p> <p>(ב) ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר יקוק אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים:</p> <p>(ג) ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל ארץ כנען >וארב< את זרעו ואתן לו את יצחק:</p> <p>(ד) ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו ואתן לעשו את הר שער לרשת אותו ויעקב ובניו ירדו מצרים:</p>
5.	<p>Joshua 24: The Covenant Renewed at Shechem</p> <p>Then Joshua assembled all the tribes of Israel at Shechem. He summoned the elders, leaders, judges and officials of Israel, and they presented themselves before God. Joshua said to all the people, "This is what the LORD, the God of Israel, says: 'Long ago your forefathers, including Terah the father of Abraham and Nahor, lived beyond the River and worshiped other gods. But I took your father Abraham from the land beyond the River and led him throughout Canaan and gave him many descendants. I gave him Isaac, and to Isaac I gave Jacob and Esau. I assigned the hill country of Seir to Esau, but Jacob and his sons went down to Egypt . . .</p> <p>"Now fear the LORD and serve him with all faithfulness. Throw away the gods your forefathers worshiped beyond the River and in Egypt, and serve the LORD. But if serving the LORD seems undesirable to you, then choose for yourselves this day whom you will serve, whether the gods your forefathers served beyond the River, or the gods of the Amorites, in whose land you are living. But as for me and my household, we will serve the LORD."</p> <p>Then the people answered, "Far be it from us to forsake the LORD to serve other gods! It was the LORD our God himself who brought us and our fathers up out of Egypt, from that land of slavery, and performed those great signs before our eyes. He protected us on our entire journey and among all the nations through which we traveled. And the LORD drove out before us all the nations, including the Amorites, who lived in the land. We too will serve the LORD, because he is our God."</p> <p>Joshua said to the people, "You are not able to serve the LORD. He is a holy God; he is a jealous God. He will not forgive your rebellion and your sins. 20 If you forsake the LORD and serve foreign gods, he will turn and bring disaster on you and make an end of you, after he has been good to you."</p> <p>But the people said to Joshua, "No! We will serve the LORD."</p> <p>Then Joshua said, "You are witnesses against yourselves that you have chosen to serve the LORD." "Yes, we are witnesses," they replied.</p>
6.	<p>רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ז</p> <p>הלכה א</p> <p>מצות עשה של תורה לספר בנסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים בליל חמשה עשר בניסן שנאמר +שמות י"ג+ זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים כמו שנאמר +שמות כ'ז+ זכור את יום השבת. . . ואף על פי שאין לו בן, אפילו חכמים גדולים חייבים לספר ביציאת מצרים וכל המאריך בדברים שאירעו ושהיו הרי זה משובח.</p> <p>הלכה ב</p> <p>מצוה להודיע לבנים ואפילו לא שאלו שנאמר והגדת לבנך, לפי דעתו של בן אביו מלמדו, כיצד אם היה קטן או טיפש אומר לו בני כולנו היינו עבדים כמו שפחה זו או כמו עבד זה במצרים ובלילה הזה פדה אותנו הקב"ה ויוציאנו לחירות, ואם היה הבן גדול וחכם מודיעו מה שאירע לנו במצרים ונסים שנעשו</p>

	<p>לנו ע"י משה רבינו הכל לפי דעתו של בן. הלכה ד</p> <p>וצריך להתחיל בגנות ולסיים בשבח, כיצד מתחיל ומספר שבתחלה היו אבותינו בימי תרח ומלפניו כופרים וטועין אחר ההבל ורודפין אחר ע"ז, ומסיים בדת האמת שקרבנו המקום לו והבדילנו מן התועים וקרבתו ליחודו, וכן מתחיל ומודיע שעבדים היינו לפרעה במצרים וכל הרעה שגמלנו ומסיים בנסים ונפלאות שנעשו לנו ובחירותנו, והוא שידרוש +דברים כ"ו+ מארמי אובד אבי עד שיגמור כל הפרשה, וכל המוסיף ומאריך בדרש פרשה זו הרי זה משובח.</p>
7.	<p>שמות פרק כא</p> <p>(ב) כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשבעת יצא לחפשי חנם : ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי :</p>
8.	<p>ויקרא פרק כה</p> <p>(ו) וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ לכל ישיבה יובל הוא תהיה לכם ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו :</p>
9.	<p>רָשַׁע מָה הוּא אוֹמֵר, מָה הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת לָכֶם, לָכֶם וְלֹא לוֹ, וְלִפִּי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכָּלל כִּפּוּר בְּעֵקֶר, וְאִם אֵתָּה הַקִּיקָה אֶת שְׁנֵי וְאֶמֶר לוֹ, בְּעֵבוֹר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם, לִי וְלֹא לוֹ, אֱלוֹ הִיא שֵׁם לֹא הִיא נִגָּל:</p>
10.	<p>תלמוד ירושלמי מסכת פסחים פרק י דף לו טור ד /ה"ד בן רשע מהו אומר מה העבודה הזאת לכם מה הטורח הזה שאתם מטריחין עלינו בכל שנה ושנה</p>
11.	<p>שמות פרק ג (יב) ויאמר כי אֵהְיָ עִמָּךְ וְזֶה לָךְ הָאוֹת כִּי אֲנִי שְׁלַחְתִּיךָ בְּהוֹצִיאֶךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרָיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה:</p>
12.	<p>תלמוד בבלי מסכת שבת דף פח עמוד א ויתיצבו בתחתית ההר, אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כנגייתו, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא רבה לאורייתא. אמר רבא: אף על פי כן, הדור קבלוה בימי אחשורוש.</p>
13.	<p>משנה מסכת אבות פרק ו משנה ב ואומר והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות אל תקרא חרות אלא חירות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה</p>
14.	<p>תלמוד בבלי מסכת קידושין דף לב א"ר יצחק בר שילא א"ר מתנה אמר רב חסדא: האב שמחל על כבודו - כבודו מחול, הרב שמחל על כבודו - אין כבודו מחול; ורב יוסף אמר: אפי' הרב שמחל על כבודו - כבודו מחול, שנאמר: +שמות יג+ וי"י הולך לפניו יומם. אמר רבא: הכי השתא, התם הקדוש ב"ה עלמא דיליה הוא ותורה דיליה היא - מחיל ליה ליקריה, הכא תורה דיליה היא? הדר אמר רבא: אין, תורה דיליה היא, דכתיב: +תהלים א+ ובתורתו יהגה יומם ולילה.</p>
15.	<p>ירמיהו פרק לא (ל) הנה ימים באים נאם יקוק וכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה : (לא) לא כברית אשר כרתי את אבותם ביום החזיקי בידם להוציאם מארץ מצרים אשר המה הפרו את בריתי ואנכי בעלתי בם נאם יקוק : (לב) כי זאת הברית אשר אכרת את בית ישראל אחרי הימים ההם נאם יקוק נתתי את תורתי בקרבם ועל לבם אכתבנה והייתי להם לאלהים והמה יהיו לי לעם : (לג) ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את יקוק כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם נאם יקוק כי אסלח לעונם ולחטאתם לא אזכר עוד : ס (ל)</p> <p>"The time is coming," declares the LORD, "when I will make a new covenant with the house of Israel and with the house of Judah. It will not be like the covenant I made with their forefathers when I took them by the hand to lead them out of Egypt, because they broke my covenant, though I was a husband to them," declares the LORD. "This is the covenant I will make with the house of Israel after that time," declares the LORD. "I will put my law in their minds and write it on their hearts. I will be their God, and they will be my people."</p>

Josephus “Should any one of our nation be asked about our laws, he will repeat them as readily as his own name. The result of our thorough education in our laws from the very dawn of intelligence is that they are, as it were, engraved on our souls.”	16.
---	-----